

Suomen startup-yhteisön lausunto Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotuksesta 28. yhtiöoikeudellisesta kehyksestä (EU Inc.)

Suomen startup-yhteisö yhtyy Suomen tavoitteeseen paremmasta ja kevyemmästä EU-sääntelystä (E 58/2023 vp). Tämän tavoitteen keskiössä on nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten toimintaympäristö (E 7/2025 vp). Erityisesti konkreettiset toimet, jotka vahvistavat palveluiden, tavaroiden ja henkilöiden vapaata liikkuvuutta EU:n sisämarkkinoilla, korostuvat, kun Euroopan unioni hakee talouskasvua.

Tätä taustaa vasten 28. yhtiöoikeudellinen kehys, eli EU Inc. -hanke, on erityisen tervetullut ja tarpeellinen. Siksi olisi tärkeää, että eduskunnan suuri valiokunta muodostaa hankkeesta myönteisen kannan ja ohjaa valtioneuvostoa edistämään EU-tason neuvotteluissa ratkaisua, joka tukee hankkeen keskeisiä tavoitteita.

Suomen startup-yhteisö tunnustaa valtioneuvoston huomioimat juridiset haasteet erityisesti maksukyvyttömyyslainsäädäntöön, verotukseen ja työlainsäädäntöön liittyviin ongelmakohtiin. Tunnistetut ongelmakohdat ovat aitoja, ja näihin huolenaiheisiin tulisi puuttua kohdennetuilla muutoksilla ilman, että EU Inc. -hanke menettää merkitystään. Laajat kansalliset poikkeukset lisäisivät sääntelyn pirstaloitumista entisestään ja vaarantaisivat EU Inc. -hankkeen perimmäisen merkityksen.

Nopeutettu maksukyvyttömyysmenettely

Valtioneuvoston huomiot nopeutetusta maksukyvyttömyysmenettelystä ja siihen liittyvistä tunnistetuista haasteista ovat perusteltuja. Uuden menettelyn osalta olisi tärkeää turvata velkojen oikeusturva, riittävä riippumaton valvonta sekä mahdollisuudet selvittää väärinkäytöksiä ja talousrikollisuutta. Startupeissa merkittävä osa yhtiön arvosta voi olla aineettomissa oikeuksissa, kuten immateriaalioikeuksissa, teknologiassa, ohjelmistossa tai datassa. Tämän vuoksi liian kevyesti valvottu maksukyvyttömyysmenettely voi tietyissä tilanteissa jättää velkojat epäedulliseen asemaan ja tekee valtioneuvoston esittämästä huolesta perustellun. Näin ollen, mikäli ehdotettua erityismenettelyä ei voida muotoilla oikeudellisesti kestäväällä ja käytännössä toimivalla tavalla, se tulisi tässä vaiheessa jättää EU Inc. -asetuksen ulkopuolelle.

Innovatiivisen startup-yrityksen määritelmä

EU Inc. -yhtiömuodon soveltamisalan tulisi olla mahdollisimman laaja, eikä yhtiömuodon käyttöä tulisi rajata liian tiukalla startup- tai innovatiivisuuskriteerillä. Mikäli asetuksessa kuitenkin sidotaan erityisiä oikeusvaikutuksia ”innovatiivisen startup-yrityksen” määritelmään, määritelmän tulee olla täsmällinen ja sisältyä suoraan asetukseen. Sitovia oikeusvaikutuksia ei

tulisi perustaa komission suositukseen tai muuhun sellaiseen määritelmään, jota voidaan muuttaa varsinaisen lainsäädäntömenettelyn ulkopuolella.

Rekisteröinti ja viranomaismenettelyt

Suomen startup-yhteisön näkemyksen mukaan uuden yhtiön nopea, digitaalinen ja kustannuksiltaan ennakoitava perustaminen tulisi säilyttää EU Inc. -hankkeen keskeisenä osana. Yrityksen rekisteröinnin 48 tunnin määräaika ja 100 euron enimmäismaksu eivät nähdäksemme ole erityisen kunnianhimoisia tavoitteita. Sen sijaan näiden tulisi toimia vähimmäistavoitteina, jos tarkoituksena on vahvistaa EU:n talouskasvua.

Esiin nostetut huolenaiheet väärinkäytöksistä, rahanpesusta ja muista riskeistä ovat luonnollisesti aitoja, mutta näiden vuoksi ei tule luoda kansallisia poikkeuksia. Näkemyksemme mukaan kyse on pitkälti toimeenpanosta ja viranomaisjärjestelmien yhteensovittamisesta. Riskit voidaan ratkaista esimerkiksi sähköisellä tunnistautumisella, tosiasiallisten edunsaajien luotettavalla ilmoittamisella, viranomaisten tietojenvaihdolla ja tarkkarajaisilla lisäselvityspyynnöillä silloin, kun konkreettinen riskiperuste sitä edellyttää.

Yhden kerran periaate ja viranomaisyhteistyö

Nähdäksemme yhden kerran periaate tulee säilyttää EU Inc. -hankkeen keskeisenä osana. Valtioneuvoston esiin nostama huoli yhden kerran periaatteen yhteensovittamisesta arvonalisäverorekisteröintiin on perusteltu. Tämä ei kuitenkaan ole peruste luopua yhden kerran periaatteesta EU Inc. -hankkeessa. Ongelma on ratkaistavissa täsmentämällä sääntelyn suhdetta vero- ja muuhun erityislainsäädäntöön.

Yhtiökokouksen päätösvaltaisuus

Kuten valtioneuvosto toteaa, pakollinen päätösvaltaisuusvaatimus voi olla kasvuyrityksille ongelmallinen, jos omistuspohja on kansainvälinen tai hajautunut. Tästä syystä Suomen startup-yhteisö yhtyy valtioneuvoston näkemykseen pakollisesta quorum-vaatimuksesta luopumisesta. Vaihtoehtoisesti tästä tulisi olla mahdollista sopia erikseen yhtiöjärjestyksessä. Vähemmistöosakkeenomistajien suoja tulee toteuttaa kohdennetuilla mekanismeilla.

Yhteenveto

EU Inc. -hankkeen tarkoituksena on vähentää kansallisten yhtiöoikeudellisten järjestelmien pirstaloitumista. Suomen startup-yhteisön näkemys on, että Suomen tulisi suhtautua varovaisesti sellaisiin kansallisiin poikkeuksiin ja lisävaatimuksiin, jotka käytännössä palauttaisivat uuden yhtiömuodon takaisin jäsenvaltioiden erilaisten sääntöjen piiriin. Aidot esiin nostetut ongelmakohdat tulee käsitellä, mutta korjausten tulisi olla mahdollisimman pitkälle EU-tasolla yhtenäisiä.

Suomen startup-yhteisö

Amir Hassan, ekonomisti

Amir@startupyhteiso.com